

KHOLODENKO O. V. Planning as mean of forming of critical thought of students of institute of higher in the process of study of foreign language.

In the article is examined the use of project method with the purpose of forming students' critical thinking in the process of studying foreign language. Investigated the pedagogical and psychological terms and didactics facilities for organizing project work.

Keywords: project method, critical thinking, pedagogical and psychological terms, project work.

**Червінська Л. М.
Київський національний економічний університет**

АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття розглядає різноманітні методи оцінювання знань студентів з англійської мови з точки зору вимог глобальних освітніх стандартів. Аналізуються альтернативні методи оцінювання знань як інструмент підготовки студентів до життя в глобалізованому суспільстві.

Ключові слова: глобалізація, альтернативний метод, портфельне оцінювання, функція оцінювання.

Демократизація освіти передбачає ліберальний підхід до оцінювання знань, тому що оцінювання є невід'ємною частиною процесу викладання та засвоєння матеріалу, а спосіб, в який вміння та знання оцінюються, віддзеркалює сутність відносин "викладач-студент".

Якщо розглядати викладача як учня, який навчає інших учнів, ми маємо людину, яка крім вміння викладати іноземну мову з точки зору лінгвістики, є учителем, який з одного боку є дуже обмеженим, а з іншого – досить вільним. Це вимагає від викладача певних якостей, таких як:

1) здатність розуміти – WHY?; 2) здатність вибирати – WHAT?; 3) здатність робити, або творити – HOW? [1]

Оцінювання є багатофункціональною задачею. Функції оцінювання необхідно поділяти на специфічні та неспецифічні.

Можна виділити такі специфічні функції оцінювання:

- моніторинг прогресу в порівнянні з попередніми досягненнями;
- фіксація рівня професіоналізму;
- прогноз майбутніх досягнень;
- діагностика запобіжників, які заважають студенту успішно навчатися;
- корегуюча функція, яка допомагає студенту уникати помилок в майбутньому;
- функція моніторингу, яка допомагає викладачу викладати, досягаючи максимального ефекту.

Серед неспецифічних функцій оцінювання можна розрізнити наступні:

- навчаюча функція (опитування в формі тесту може навчити студента багатьом речам, яких він раніше не знав);
- мотивуюча функція (студент отримує стимул навчатися краще);

- соціальна функція (підвищення рівня самооцінки та встановлення певного особистого статусу в своєму середовищі);
- функція інтелектуального розвитку (розвиток гнучкого мислення та вміння робити обґрунтовані припущення);
- організуюча та самоорганізуюча функція [3, с. 132].

Різноманітні функції оцінювання взаємодіють, підкріплюючи одна одну, в той же час не однаково проявлять себе в кожній окремій формі оцінювання. Якщо ви запропонуєте анкетування, ставлячи за мету визначити нові концепції, це може не спрацювати, оскільки звичайне анкетування не зможе чисто виконати функцію реєстрації отриманих даних. Наприклад, формальний MULTIPLE CHOICE TEST може оцінити рівень професіоналізму та виконати моніторингово-корегуючу функцію, однак, не зможе спрогнозувати прогрес у майбутньому та забезпечити інтелектуальний розвиток. Інтелектуально – спрямований тест, навпаки, перевіряє здатність студента приймати серйозні рішення щодо мети тексту, одночасно виконуючи реєструючу, мотивуючу, прогнозуючу та розвиваючу функції. Однак, тест ніколи не дасть остаточного діагнозу: що саме стало причиною нерозуміння тексту – обмеженість вокабуляру чи проблеми з синтаксисом, чи щось інше. Таким чином, використовуючи різноманітні форми оцінювання, треба пам'ятати, що оцінювання не обмежується тестуванням, тому що є багато інших, альтернативних форм оцінювання. Крім того, оцінювання знань студентів не є інструментом, який застосовується через певні проміжки часу, а, навпаки, є постійним інструментом навчання. Не треба забувати, що навіть традиційні форми перевірки знань мають багато невикористаних можливостей розвитку гнучкого, неупередженого способу мислення. Візьмемо за приклад широко використовуваний тест FIND THE ODD WORD IN THE LINE or FIND THE INTRUDER. Такий тест передбачає різноманітність критеріїв, однак пошук одного правильного перешкоджає решті інших не менш важливих. Наприклад, один варіант тесту перевіряє логіку, інший ґрунтується на знаннях з інших сфер, ще інший – здатність бачити внутрішню форму в словах, які порівнюються. Наприклад:

Antipathy, antithesis, antiquity, antidote, antihero; (only antiquity does not mean 'against').

Ulysses, Perseus, Hercules, Ramses (a historical figure vs. mythological ones).

Не менш різноманітним за критеріями може бути тест або вправа WORK OUT ANOLOGIES:

Holland-Dutch = Brazil? (Portuguese: country vs. language)

Shop – Goods = Museum? (exhibits: place vs. things)

Багато варіацій пропонує MATCHING TASK. Наприклад, завдання співставити транскрипцію та написання або прямий переклад із цільовим значенням слова, використання часів та контексту, в який вони підходять та

багато інших.

COMPLETION TASK може поєднати дві цілі - використати рідну мову для запуску цільової граматики або вокабуляру, однак основна мета - досягти екстралінгвістичної відповідальності студента. Наприклад:

It was who said that beauty (врятує)the world.

The Colorado River flows mostly (через) the central, southern, northern, western, eastern) part of(name the country).

Таким чином, ми бачимо, що, підходячи творчо, викладач може використовувати традиційні тести і досягати глобальних цілей. А саме, стимулювати інтерес студентів вивчати історію, географію культуру світу. Крім того, творчо розроблені тести сприяють розвитку логіки та здатності приймати рішення. Вони можуть спрацювати як щеплення проти зашореності мислення та сприяти усвідомленню існування інших культур. Візьмемо як приклад роботу з висловлюваннями та приказками, які дуже часто використовуються в граматичних вправах та завданнях. Наприклад, завдання MATCHING THE HALVES на ступені порівняння прикметників, де перша частина представлена англійською:

as light as.....

as old as.....

as white as.....

Перед тим, як показати студентам другу частину, викладач просить підібрати закінчення, спираючись на українську мову, а потім порівняти можливі збіжності чи розбіжності. В такого типу завдань мотивуюча та розвиваюча функції виходять на перший план, а корегуюча – на другий.

Альтернативне оцінювання, за визначенням R. Case [1, с. 6] має бути одночасно ефективним та валідним. А саме, замість традиційного параметру: Чи зрозуміли та утримали студенти інформацію? має діяти інший параметр: Чи можуть студенти мислити глобально?

Друга вимога, як визначає R. Case [1, с. 6], оцінювання має допомагати процесу навчання. Традиційні форми оцінювання, як свідчить практика, викликають острах помилок та небажання навчатися далі. Однак, якщо запропонувати змістовні та цікаві форми тестування, поєднуючи їх з перевіркою студентами один одного, ми стимулюємо бажання навчатися. І, врешті, – часові обмеження, закладені в традиційні форми оцінювання. R. Case [1, с. 6] пропонує два альтернативні підходи. По-перше, це якісна оцінка виконання як індивідуальної так і групової роботи. Студенти навчаються розподіляти ролі, вести переговори, ділитися інформацією та ідеями. Такий підхід дуже дієво працює зі студентами старших курсів. Ми переконалися в цьому на власному досвіді, коли пропонували студентам вивчити бізнес кейс та представити рішення. Дискусії та прес-конференції носили реальний, а не ігровий характер, що, без сумніву, розвиває навички комунікації на англійській мові, але, що є більш цінним, вчить студентів бути толерантними, прислухатися до інших точок зору, бути відкритими в своїх

висловлюваннях, приймати різні рішення, а значить бути готовими до викликів глобального світу.

Другий підхід – це портфельне оцінювання. Завдання, які входять в портфель, можуть бути як вербальними так і невербальними. Наприклад,

- написання анотацій до прочитаних книжок чи статей;
- творчі завдання (скетчі тощо);
- написання есе;
- оцінювання як себе, так і інших;

– групові доповіді; та багато інших, коли студент має можливість оцінити свою роботу як результат певних досягнень та свого власного прогресу. Однак, портфель виконаних завдань також може бути оціненим групою інших студентів (peer assessment), що сприяє розвитку відчуття справедливості, розуміння реальних стандартів знань, вміння робити судження на основі багатьох критеріїв та одночасно виставляти пріоритети. Роль викладача жодним чином не зменшується, оскільки він допомагає визначити критерії оцінювання, щоб запобігти суб'єктивним оцінкам. Наприклад, в групах пропонувалася така шкала оцінювання:

У студента: У викладача:

+ – виконано бездоганно = 100%

P – частково правильно = 70%

_ – багато помилок = 50%

? – робота не виконана = менше 50%

Потім шкала викладача переводиться в бали згідно модульно-рейтингової шкали оцінювання, яка застосовується в КНЕУ. Що є важливим, оцінювання студент – студент(и) також виконує неспецифічну навчальну функцію. Наприклад, добрі навички письма акцентуються як побічний продукт в оцінюванні інших видів завдань в портфелі. Як висновок, можна зауважити, що творчий підхід до традиційних методів оцінювання задовольняє головній вимозі тестування – стимулювати інтерес навчатися.

Частиною глобального підходу до оцінювання є оцінювання процесу навчання з боку студентів. Поширеною є практика опитування студентів щодо якості викладання після закінчення курсу. Інформація поступає до керівництва навчального закладу, але насправді не впливає на процес навчання. Оцінювання студентами методів та вмінь викладача має бути глобально орієнтованим та висвітлювати методи та стратегії з точки зору завдань глобальної освіти, в жодному разі не принижуючи особистість вчителя. Наприклад, щодо іноземної мови, студент має оцінювати своє ставлення до вивчення мови, але ніколи ставлення до особистості викладача. Анкетування має містити непрямі запитання щодо того, чи є викладання орієнтованим на студента, а не на підручник, чи процес навчання є комунікативним, а не формальним, чи є навчання креативним, а не імітаційним.

Використана література:

1. *Biboletova M.* Curriculum standards and the Implications for Teacher Training-New Perspectives. Reports of Proceedings. International Seminar / M. Biboletova. – Moscow Linguistics University, 1996.
2. *Case R.* Integration in the Global Education Curriculum (paper presented at the conference / R. Case. – Ryazan (Russia), 1994.
3. *Kolker J., Kriuchkov V., Liferov A., Ustinova E., Sheina I.* A Global Perspective as a Vehicle for Education / J. Kolker, V. Kriuchkov, A. Liferov, E. Ustinova, I. Sheina. – Moscow, 2005.

ЧЕРВИНСКАЯ Л. М. *Альтернативные методы оценивания как инструмент глобального образования.*

Статья рассматривает разнообразные методы оценивания знаний студентов по английскому языку с точки зрения требований глобальных образовательных стандартов. Анализируются альтернативные методы оценивания знаний как инструмент подготовки студентов к жизни в глобализованном обществе.

Ключевые слова: глобализация, альтернативный метод, портфельное оценивание, функция оценивания.

CHERVINSKA L. M. *Alternative methods of assessment as global education tool.*

The article deals with various methods of students` English language skills assessment in the light of global educational standards. Alternative methods of assessment as a tool of students preparation for the life in the globalised world are analysed.

Keywords: globalisation, alternative method, portfolio assessment, assessment function.

Шахматова Т. В.
ПВНЗ “Європейський університет”
Нікопольська філія

**РОЛЬ ЕТИКИ ДІЛОВИХ СТОСУНКІВ У СТАНОВЛЕННІ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

У статті представлені методи напрацювання практичних навичок етики ділових стосунків та ділового етикету фахівців економічного профілю.

Ключові слова: діловий етикет, принципи ділової етики, тренінгові заняття, етичні проблеми бізнесу, рольова гра.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю оволодіння студентами практичними навичками етики ділових стосунків та дотримання правил ділового етикету для розвитку внутрішньої психологічної потреби майбутнього фахівця; дотримання правил етики поведінки в реальних виробничих умовах; виховання потреби систематичного самоконтролю і удосконалення професійних та особистісних якостей в практичній діяльності.

Мета статті – теоретично обґрунтувати проблеми етики ділових стосунків та запропонувати методи практичного напрацювання навичок ділового етикету.